

Verksamhetsrapport

för Produkt och Avfallsgruppen (PA-gruppen) 2004

1 SAMMANFATTNING – ÅRETS VIKTIGASTE RESULTAT

Under år 2004 publicerade PA-gruppen en folder på fyra språk om gruppens verksamhet och dens betydning på nationell, nordisk och EU-nivå. Detta var en viktig led i att sprida information om gruppens arbete. De exempel som presenteras i foldern är ett tydligt tecken på att samarbetet i de nordiska arbetsgrupperna på miljösidan kan verkligen istadkomma något som inte så lätt kan uppnås enbart genom nationellt arbete.

Precis som tidigare har arbetet med BAT (Best Available Techniques) varit en väsentlig del av PA-gruppens aktiviteter. Under 2004 togs det fram en broschyr om BAT i småbåtshamnar, vilken kommer att publiceras i tid före småbåtsäsongen våren 2005. Broschyren har presenterats vid olika arrangemang och är redan mycket efterfrågat. Vidare igångsattes det under året arbete med revidering av EIPPCB's "BAT Reference" dokument om järn och stål.

Under sommaren lancerade PA-gruppen e-portalen www.nordic-waste.info, vilken kommer att fungera som en gemensam nordisk plattform för förmedling och utväxling av faglig relevant viden och innovation ang. avfall och resurser. Portalen är redan efterfrågat och använt av journalister och fagfolk. Driften av portalen kommer att vara självstyrande fr.o.m. år 2005.

Under hösten organiserade PA-gruppens "Småsamfundsgrupp" mycket vällyckade idéverkstäder om Lokal Agenda 21 i Lemböte på Åland, i Ålesund i Norge, i Akureyri i Island, i Torshavn på Färöarna, i Västanfjärd i Finland, i Thisted Thy i Danmark och i Grästorps i Sverige. Gruppens idéfolder om Lokal Agenda 21 fungerade som ett grundlag för verkstäderna. I fortsättning av detta kommer en interaktiv websida att etableras och fungera som en portal med levande samling av idéer från arbetet med hållbar utveckling i nordiska småsamfund. Ett kontrakt om etablering av sidan tecknades i slutet av året.

Under 2004 fokuserade PA-gruppen i ökat grad på inspel till internationella förhandlingar, speciellt på EU-nivå. Erfarenheten visar att riktig tajmning är avgörande när det gäller initiativ som har i syfte att påverka direktiv och strategier som utarbetas inom EU. Under 2004 igångsatte PA-gruppen två projekt som syftar till att påverka utvecklingen i EU på specifika områden, d.v.s. den europeiska temainriktade strategin för förebyggande och återvinning av avfall, samt förslag till ett nytt batteridirektiv. I båda fall krävdes det snabba beslut och en viss flexibilitet för att hinna med relevant inmatning i rätt tid.

2 UPPFYLLELSE AV MHP'S MÅL, AKTIVITETER OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT

PA-gruppens arbete tog under året 2004 utgångspunkt i gruppens mandat och i det utlöpande nordiska handlingsprogrammet för miljösamarbetet för 2001-2004 (MHP). I MHP har PA-gruppen främst lagt vikt på insatsområdena:

- Avfall (Avsnitt 8). Den övergripande målsättningen för området är att avfallsmängden och avfallets innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen reduceras och att resurserna i avfallet utnyttjas bättre.

- Produktorienterad miljöstrategi (Avsnitt 12). Den övergripande målsättningen för området är att minska de negativa effekterna på miljö och hälsa från varor och tjänster genom hela livscykeln, samt främja effektiv användning av resurser.

Gruppens olika aktiviteter koppling till MHP sammanfattas i Bilaga 1.

3 GRUPPENS KONKRETA INSPEL TILL ÄK-M OCH MR-M MÖTEN

Under året har PA-gruppen fortsatt varit med i utvecklingen av ett fullskala projekt kring gröna marknader och renare teknologier, ursprungligen enligt anmodan från ÄK-M (AU). Ritning av den slutliga projektbeskrivningen har dragits ut i tiden eftersom den kräver en någorlån samordning av olika sektorars prioriteringar.

PA-gruppens arbete presenterades under ÄK-M's möte i Hvolsvöllur, Island den 27 maj 2004.

4 GRUPPENS KONKRETA INSPEL TILL INTERNATIONELLA FÖRHANDLINGAR

Tre av PA-gruppens projekt som startades upp under 2004 syftar speciellt till att vara inspel till internationella förhandlingar:

Projektet "When do waste cease to be waste" har i syfte att bidra till och påverka den europeiska temainriktade strategin för förebyggande och återvinning av avfall genom att visa fram nordiska exempel och jämföra dessa med central-europeiska erfarenheter. Resultaten kommer att användas i processer inom EU, jf. t.ex. "European Environmental Council conclusions on mentioned thematic strategy ENV381 10988/04 of July 1 2004".

PA-gruppens projekt om Kadmium i batterier under rubriken "Markedsundersøgelse på det nordiske marked af batterityper anvendt i håndværktøj" har i syfte att "koordinere de nordiske synspunkter i forbindelse med EU's forslag til et nyt batteridirektiv med henblik på, at få reduceret indholdet af farlige stoffer i batterierne, især forbud mod brug af cadmium i genopladelige batterier, samt miljømæssigt og økonomisk optimere håndtering og behandling af brugte batterier".

PA-gruppens arbete med revidering av BREF för järn och stål är ett direkt inspel till EIPPCB-arbetet.

I tillägg till detta har PA-gruppens aktiva deltagande i det europeiska arbetet med horisontala standarder för slam, bioavfall och jord, därmed Dansk Standards roll som sekretariat varit ett viktigt inspel till internationella förhandlingar under året.

5 INFORMATIONSVERKSAMHET

PA-gruppen lägger vikt på att kunskap och resultat från gruppens aktiviteter sprids till relevanta målgrupper på ett så effektivt sätt som möjligt. Under år 2004 utgav gruppen en folder om gruppens verksamhet och dens betydning på nationell, nordisk och EU-nivå. Foldern publicerades på engelska (ANP 2004-753 *From Cradle to Grave*), norska (ANP 2004-754 *Fra vugge til grav*), isländska (ANP 2004-755 *Frá vöggju til grafar*) och finska (ANP 2004-756 *Kehdosta hautaan*). Den distribueras bl.a. till samtliga parlamentarikare i de nordiska länder samt till nordiska EU-parlamentarikare.

Under sommaren lancerade PA-gruppen e-portalen www.nordic-waste.info, vilken kommer att fungera som en gemensam nordisk plattform för förmedling och utväxling av

viden om avfall och resurser. Dessutom var informationsverksamheten under 2004 främst i form av tryckta rapporter. Följande rapporter publicerades under året:

1. TemaNord 2004-518: Værdisætning af skadesomkostninger ved affaldsforbrænding – en analyse af dioxinens skadelige effekter og et regneeksempel på disse effekters sanfundsøkonomiske omkostninger
2. ANP 2003-758: LA21 – idéhæfte

6 SAMARBETE MED ÖVRIGA GRUPPER OCH SEKTORER

PA-gruppen är uppmärksam på att genomförande av hållbar produktion och konsumtion förutsätter samarbete med andra sektorer, till exempel närings-, konsument- och ekonomisektorerna. Sedan i början av år 2002 har PA-gruppen haft ett nära samarbete med NMRIPP-gruppen som har en ledande roll vad gäller detta. De två grupperna har ett gemensamt sekretariat. Utöver detta har PA-gruppen under året 2004 deltagit i följande samarbetsaktiviteter:

PA-gruppen deltar med Kemikaliegruppen m.m. i samarbetet kring PRTR-gruppen, och har reserverat medel av gruppens förväntade budget 2005 för detta ändamål.

PA-gruppen samarbetar med Styrgruppen för den nordiska miljöstrategin för jord- och skogsbruk kring ett projekt om kartläggning av klosettatten.

PA-gruppen administrerar ett projekt om "Demolition and PCB in building constructions" med stöd från Bygg&boligsektorn, samt från miljösektorn iövrigt genom ett bidrag från AU.

Mervärdet i ett samarbete med övriga grupper och sektorer ligger generellt i de övriga aktörernas bidrag inom områden som inte direkt och enbart rör produkt- och avfallsfrågor. Inga specifika problem har förekommit i ett sådant samarbete enligt PA-gruppens erfarenheter, utan processer blir självklart lite tyngre och långsammare när fler aktörer dras in. Samarbetets fördelar och nackdelar övervägs för vart enskilt tillfälle.

7 PROJEKTKATALOG

Det hänvisas till den samlade projektkatalog på gruppens hemsida; <http://norden.org/miljoe/pa/sk/index.asp>. Projekten beskrivs med relevant information under "projektvirksomhed".

8 GRUPPENS SAMMANSÄTTNING

PA-gruppens medlemmar den 31 december 2004:

Jacob P. Joensen, Heilsufrøðiliga Starvsstovan, Färöarna, ordförande
Ari Nissinen, Finlands Miljöcentral, Finland
Bror Johansson, Ålands Landskapsregering, Åland
Christian Fischer, Miljøstyrelsen, Danmark
Gunnar Fredriksson, Naturvårdsverket, Sverige
Helgi Jensson, Miljö- och livsmedelsverket, Island
Juhani Puolanne, Finlands Miljöcentral, Finland
Pål Spillum, Statens forurensningstilsyn, Norge
Per Ravn Hermansen, Direktoratet for miljø og natur, Grönland
Sigurbjörg Sæmundsdóttir, Miljöministeriet, Island
Trond Espen Haug, Miljøverndepartementet, Norge

Stefán Gíslason, Environice, Island, sekreterare

Det hänvisas till gruppens hemsida ang. gruppens mandat.

PA-gruppen höll tre möten under 2004; i Köpenhamn den 1-2 mars, i Oslo den 24 maj och i Sólheimar, Island den 23-24 september.

Den 31 december 2004 hade PA-gruppen 13 undergrupper. I tillägg förbereddes etablering av en ny undergrupp senast på året, för att utveckla mål för förbud eller reducering av farliga stoffer innanför Baselkonventionen. Gruppernas sammansättning och mandat redovisas på PA-gruppens hemsida under "Arbetsgrupper under PA". Samtliga undergruppers mandat kommer att revideras i första halvåret av 2005 m.h.t. PA-gruppens nya mandat i den nya Miljöhandlingsprogramsperioden.

9 EKONOMISK REDOVISNING

PA-gruppens räkenskaper för år 2004 sammanställs i följande tabeller. Tabeller 1 och 2 ger en övergripande översikt över gruppens budget och aktiviteter under året.

Tabell 1. Ekonomisk översikt för PA-gruppen 2004

	DKK	DKK
Överfört fria medel från år 2003	713.949	
Årets beviljning från ÄK-M	4.000.000	
Tilläggsbeviljning PCB-seminar	183.501	
Beviljat på projekt och aktiviteter 2004		4.703.960
Inte använda medel		193.490
	4.897.450	4.897.450

Som framgår af tabell 1 överfördes det fria medel på 713.949 DKK från år 2003 till 2004. Totalt hade PA-gruppen 4.897.450 DKK till förfogande under 2004. Därav beviljade gruppen 4.703.960 DKK på projekt och aktiviteter, medan 193.490 DKK användes inte och överförs till 2005 som fria medel tillsammans med frigjorda medel jf. tabell 2.

Tabell 2. PA Projekträkenskaper 2004

	DKK	DKK
Bundna medel på projekt från år 2003	4.911.986	
Beviljat på projekt och aktiviteter 2004	4.703.960	
Utbetalt 2004		3.531.899
Bundna medel på projekt 31.12.2004		5.650.047
Frigjorda medel 31.12.2004		434.000
	9.615.946	9.615.946

Som framgår af tabell 2 överfördes det bundna medel på 4.911.986 DKK från år 2003 till 2004. Ett belopp på 3.531.899 DKK utbetalades under året, 5.650.047 DKK finns kvar i slutet av året bundna på pågående projekt, men 434.000 DKK kommer inte att användas. Dessa medel tillsammans med de återstående 193.490 DKK av gruppens totala budget för 2004 (jf. tabell 1) överförs som fria medel till år 2005, (totalt 193.490 + 434.000 = 627.490 DKK).

Tabell 3 visar en jämföring av gruppens arbetsprogram för 2004 med verkligheten, d.v.s. vilka aktiviteter som föreslogs i gruppens arbetsprogram, vilka medel som beviljades av gruppen under året och vilken andel av dessa som utbetalades under året, (ingår i ciffran "Utbetalt 2004" i tabell 2). Några av de beviljade projekten igångsattes sent på året, och som framgår av tabellen överförs därför en del medel till slutföring av projekten under år

2005. Det bör nämnas att i arbetsprogrammet delades projekten upp i tre prioriteringskategorier, som inte visas i tabell 3.

Tabell 3. Projekt 2004: Förslag enligt arbetsprogram, beviljat av PA-gruppen under året och utbetalt under året

<i>Projekt</i>	<i>Nya projekt/aktiviteter 2004</i>	Arbets- program 2004 (DKK)	Beviljat 2004 (DKK)	Reelt förbruk (utbetalt) (DKK)
1.	Produktrelaterade projekt			
1.1	Miljøstyring i offentlig sektor (2004)	350.000		
1.2	Nordisk LCA-selskap (2003-2005)	450.000	450.000	
1.3	Nordisk input til UNEP's Life Cycle Initiative	300.000		
1.4	Nordiske LC-"pilotprojekter" (2004-2006)	650.000		
1.5	Projekt kring PCB i byggnader (2004)	300.000	587.690	58.005
1.6	Gröna marknader och renare teknologier			
	Totalt	2.050.000	1.037.960	58.005
2.	Renare teknologi-relaterade projekt			
2.1	BAT i småbåtshamnar, översättning (2004)	100.000	100.000	12.938
2.2	BAT i fiskeskepp (2004)	300.000	285.000	129.112
2.3	Idéworkshops för LA21-representanter (2004)	400.000	400.000	342.348
2.4	LA21-idéwebsida		30.000	
2.5	Revidering av BREF för järn och stål		365.000	
	Totalt	800.000	1.180.000	484.398
3.	Avfallsrelaterade projekt			
3.1	Kartläggning av klosettavatten (Samarb.proj)	100.000	100.000	
3.2	PRTR (Samarbetsprojekt) (2003-2004)	20.000	16.000	
3.3	Sekretariat för Horisontale standarder	150.000	150.000	
3.4	Håndteringsmetoder for organisk dagrenovation	500.000	500.000	
3.5	Projekt kring WEEE (2004-2005)	400.000		
3.6	Projekt kring temastrategi för föreby. av avfall	600.000	300.000	150.888
3.7	Kadmium i batterier		200.000	
	Totalt	1.770.000	1.266.000	150.888
	Totalt projekt 2004	4.620.000	3.483.960	693.291
Div.	Reseutgifter, sekretariat och tryckning			
Div. 1	Resekostnader för projekt- och nätverksgrupper	500.000	500.000	389.965
Div. 2	PA-gruppens sekretariat	290.000	290.000	249.153
Div. 3	Tryckkostnader, NMR	280.000	280.000	141.433
Div. 4	Successhistorier - broschyr	150.000	150.000	107.310
	Totalt diverse 2004	1.220.000	1.220.000	887.861
SUM	TOTAL	5.840.000	4.703.960	1.581.152

Som framgår av tabellen har några projekt som inte fanns på arbetsprogrammet beviljats med medel, medan andra initerades inte. Det sista gäller främst projektidéer i annan och tredje prioriteringskategori. Vad gäller produktrelaterade initiativ, så fick projektet kring PCB i byggnader ett nästan dubbelt bidrag jämfört med arbetsprogrammet. Detta beror på att PA-gruppen fick överförda medel från AU samt Bygg&boligsektorn för att driva projektet. Således kommer endast 404.459 DKK av projektets samlade budget från PA-gruppens egna medel. Vad gäller renare teknologi-relaterade projekt finns det inga stora ändringar från arbetsprogrammet, utan att ett projekt kring revision av vissa BREF-dokument igångsattes sent på året när detta blev

relevant m.h.t. utvecklingen i Sevilla. Erfarenheten visar att inspel till EU-förhandlingar kan inte alltid planeras på lång sikt. Riktig tajmning är avgörande i sådana fall. På avfallssidan igångsattes det under året ett projekt kring kadmium i batterier, med syfte att ge inspel i högst relevanta EU-förhandlingar på området. Det fanns inte skäl att igångsätta projekt kring implementering av WEEE under året, främst p.g.a. en stor arbetspress på nationella myndigheter på området.

Tabell 4. Administrativa utgifter (PA-gruppens sekretariat)

	Budget 04 (tus. DKK)	Förbruk 04 (tus. DKK)	Skillnad (tus. DKK)
Administrativa utgifter	290	249	41
Därav lön och sociala utg.	200	205	-5
Därav reseutgifter	90	44	46

Tabell 5. Fördelning på de tre pelarna

	2004 %	2003 %	2002 %	2001 %	2000 %
Norden	60	55	45	50	40
Närområdena	10	10	20	10	10
Europa	30	35	35	40	50

Inga icke-nordiska medel ingick i gruppens projekt under år 2004. Inga medel söktes eller beviljades av BU-puljen. Medel på 100.000 DKK överfördes från Bygg&boligsektorn för projektet kring PCB i byggnader och AU bidrog med 83.501 DKK till samma projekt.

Köpenhamn 22 januari 2005
Stefán Gíslason, sekreterare för PA-gruppen

Bilaga 1: PA-gruppens aktiviteter koppling till det Nordiska Miljöhandlingsprogrammet

Tabell 6. Översikt över resultat av PA-projekt 2004 med hänsyn till Det Nordiska Miljöhandlingsprogrammet 2001-2004

PA Projekt på gång under 2004, (beviljat 2004 och förr)	Specifikke mål i Handlingsprogrammet													
	8.1	8.2	8.3	8.4	10.1	10.2	12.1	12.2	12.3	12.4	12.5	13.2	14.2	16.2
Miljöhänsyn och –kriterier i 'ekologiska' byggnadsprojekt							X							
Miljøstyring i offentlig sektor (forstudie)							X	X			X			
Beregning af effektfaktorer for toksisitet								X						
Nordisk LCA-selskap (NorLCA)							X	X						
Demolition and PCB in building constructions	X	X												
BAT i fiskodling					X	X	X		X					
BAT i småbåtshamnar					X		X		X					
BAT i biltvätt, bilverkstad och bensinstationer							X		X					
LA21 Idéverkstäder														
BAT i fiskeskepp					X		X		X					
Revidering av BREF för järn och stål							X		X					
Kortlægning af affaldsfraktioner der i de nordiske land kræver særlig håndtering		X	X											
Avfallskaraktisering		X		X										
Hantering och bedömning av lakvatten		X		X										
Nordisk formidling af viden		X										X		X
Horisontale standarder		X		X										
Kriterier for deponering af monolitisk affald		X	X	X										
Förbränning av bromerade flammskyddsmedel		X		X									X	
Skogsgödning med avloppsslam		X		X										
Indhold af protozoer i slam		X		X										
Kartlægning af klosett-vatten (samarbetsprojekt)		X		X										
Håndteringsmetoder for organisk dagrenovation		X		X										
Kadmium i batterier		X		X										
When do waste cease to be waste		X		X										

■ = uppnådda mål

X = delvis uppnådda mål

x = bidrag